

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**اصلاح اساسنامه سازمان‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی
قشم، چابهار، کیش، ارس، اروند، انزلی و ماکو**

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**اصلاح اساسنامه سازمان‌های مناطق آزاد
تجاری - صنعتی قشم، چابهار، کیش، ارس،
اروند، انزلی و ماکو**

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۲/۱۹

کد گزارش: ۱۴۰۰۰۲۱

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۰/۰۵/۱۶

پژوهشکده شورای نگهبان

اصلاح اساسنامه سازمان‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی قشم، چابهار، کیش، ارس، اروند، انزلی و ماکو

درباره‌ی اساسنامه

هیئت وزیران در راستای اختیار حاصل از ذیل اصل (۸۵) قانون اساسی و به استناد بند (ب) ماده (۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷، «اصلاح اساسنامه سازمان‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی قشم، چابهار، کیش، ارس، اروند، انزلی و ماکو» را بنا به پیشنهاد دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۲/۱۹ هیئت وزیران به تصویب رساند. پس از آن، این مصوبه جهت طی تشریفات قانونی مقرر در اصل (۸۵) قانون اساسی، جهت بررسی عدم مغایرت مفاد آن با موازین شرع و قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۵۸۴۵۲/۱۷۷۱۹ مورخ ۱۴۰۰/۲/۲۱ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۵/۱۴، مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی ندانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۲۷۰۹۰ مورخ ۱۴۰۰/۵/۱۶ به هیئت وزیران اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص اصلاح اساسنامه سازمان‌های

مناطق آزاد تجاری - صنعتی قشم، چابهار، کیش، ارس، اروند، انزلی و ماکو»

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۰/۲/۱۹ به پیشنهاد شماره ۹۹۲/۱۰/۵۲۲۵ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۳۰ دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی و به استناد بند (ب) ماده (۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۲ -^۱ تصویب کرد:

عبارت «کلیه حقوق و اختیارات در خصوص اقامه و دفاع از هرگونه دعوی اعم از حقوقی و کیفری یا تسلیم به دعوی یا انصراف از آن با داشتن تمام اختیارات راجع به امر دادرسی نزد محاکم قضایی و شبه قضایی و اداری و دوایر ثبتي، حق تعیین وکیل و حق توکیل به غیر و یا معرفی نماینده حقوقی و اعطای مهلت برای پرداخت محکوم به و ارجاع دعوی به داوری و تعیین داور و صلح و سازش با رعایت اصل (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» به شرح زیر به عنوان بند (ی) یا (ر) یا (۸) به ماده (۱۹) اساسنامه سازمان مناطق آزاد تجاری - صنعتی (حسب مورد) اضافه می‌شود:

۱- بند (ی) ماده (۱۹) اساسنامه منطقه آزاد تجاری - صنعتی قشم موضوع تصویب‌نامه

شماره ۲۰۱۱۹/ت/۵۵ مورخ ۱۳۷۳/۴/۲۶^۲

۱. ماده (۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۴- هیئت وزیران مسئولیت:

الف - ...

ب - تصویب اساسنامه سازمان و شرکتهای تابعه .

ج - ...

را به عهده خواهد داشت .»

۲. ماده (۱۹) اساسنامه منطقه آزاد تجاری - صنعتی قشم مصوب ۱۳۷۳/۳/۳۱ اکثریت وزرای عضو شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی: «ماده ۱۹- رییس هیئت مدیره و مدیرعامل در اجرای مصوبات و تصمیمات هیئت مدیره دارای همه‌گونه حقوق، اختیارات و اعتبارات بوده و نمایندگی سازمان را در مقابل اشخاص ثالث دارد. سایر وظایف و اختیارات رییس هیئت مدیره و مدیرعامل به شرح زیر است:

الف - کلیه مکاتبات عادی و جاری سازمان با امضای رییس هیئت مدیره و مدیرعامل معتبر می‌باشد.

ب - ...»

- ۲- بند (ی) ماده (۱۹) اساسنامه منطقه آزاد تجاری- صنعتی چابهار موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۰۱۲۰/ت/۵۴ ک مورخ ۱۳۷۳/۴/۲۶
- ۳- بند (ی) ماده (۱۹) اساسنامه منطقه آزاد تجاری- صنعتی کیش موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۰۱۲۱/ت/۵۶ ک مورخ ۱۳۷۳/۴/۲۶
- ۴- بند (ر) ماده (۱۹) اساسنامه منطقه آزاد تجاری- صنعتی ارس موضوع تصویب‌نامه شماره ۳۰۷۲۹/ت/۳۱۰۷۶ ه مورخ ۱۳۸۳/۶/۱۸
- ۵- بند (ر) ماده (۱۹) اساسنامه منطقه آزاد تجاری- صنعتی اروند موضوع تصویب‌نامه شماره ۳۰۷۳۰/ت/۳۱۰۷۶ ه مورخ ۱۳۸۳/۶/۱۸
- ۶- بند (ر) ماده (۱۹) اساسنامه منطقه آزاد تجاری- صنعتی انزلی موضوع تصویب‌نامه شماره ۳۰۷۳۱/ت/۳۱۰۷۶ ه مورخ ۱۳۸۳/۶/۱۸
- ۷- بند (۸) ماده (۱۹) سازمان منطقه آزاد تجاری- صنعتی ماکو موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۵۳۲۲۴/ت/۴۵۹۲۳ ه مورخ ۱۳۹۰/۹/۱

■ دیدگاه مغایرت

هیئت وزیران به موجب اساسنامه‌ی اصلاحی حاضر درصدد است اختیار اقامه و دفاع از هرگونه دعوی اعم از حقوقی و کیفری یا تسلیم به دعوی یا انصراف از آن را به دیگر وظایف و اختیارات رییس هیئت مدیره و مدیر عامل سازمان هر یک از مناطق آزاد تجاری- صنعتی مذکور بیفزاید. اما اطلاق عبارت «تسلیم به دعوی یا انصراف از آن» از این حیث که مقید به رعایت غبطه‌ی سازمان مناطق آزاد در این امر نشده است، خلاف موازین شرعی است. چه اینکه مطابق موازین فقهی، رابطه‌ی رییس هیئت مدیره و مدیر عامل با سازمان ماهیت وکالت دارد و وکیل در اقدامات خود باید غبطه‌ی موکل را مدنظر قرار دهد.

۱. محتوای بندهای اصلاحی ماده (۱۹) اساسنامه‌های مناطق آزاد مذکور با اندک تفاوتی تکراری است و برای جلوگیری از اطناب، از ذکر همه موارد خودداری شده است.

■ دیدگاه عدم مغایرت

حکم مقرر شده در اساسنامه‌ی حاضر در خصوص افزودن اختیار «تسلیم به دعوی یا انصراف از آن» به وظایف رییس هیئت مدیره و مدیر عامل سازمان مناطق آزاد، مغایرتی با موازین شرعی ندارد؛ توضیح آنکه بدیهی و مسلم است که وکیل در انجام وظایفی که به او توکیل شده است، باید غبطه‌ی موکل را رعایت کند و حکم فوق با توجه به بداهت این موضوع مقرر شده است. بنابراین با توجه به مفروض بودن رعایت غبطه‌ی سازمان مناطق آزاد از سوی رییس هیئت مدیره و مدیر عامل، حکم پیش‌گفته مغایرتی با شرع ندارد.

■ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه هیئت وزیران در خصوص اصلاح اساسنامه سازمان‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی قشم، چابهار، کیش، ارس، اروند، انزلی و ماکو، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

پژوهشکده شورای نگهبان

گزارش استدلالی

پژوهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی‌نیا، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

www.shora-rc.ir
nashr@shora-rc.ir